

Bolivija – Tibet Južne Amerike

IZVLEČEK

Bolivija je država, ki se lahko pohvali ne le s svojo dolgo zgodovino, ki sega daleč v predkolumbovsko obdobje, ampak tudi s čudovito naravo ter zanimivim sodobnim političnim in gospodarskim razvojem. Zgodovina in izjemne naravne znamenitosti zagotovo ne bodo razočarale nobenega obiskovalca. Večina turističnih poti v Boliviji se osredotoča na severni del države z največjim mestom La Paz in predinkovskim spomenikom Tiwanaku. Potovanje navadno vključuje obisk Copacabane na obali jezera Titikaka ter plovbo do bližnjih otokov Isla del Sol in Isla de la Luna. Namen prispevka je ne le celovito informirati o tej celinski južnoameriški državi, ampak tudi predlagati nekaj drugih lokacij, ki jih na poti po Boliviji ne smemo izpustiti.

Ključne besede: Bolivija, geografija turizma, turistične znamenitosti, Inki.

ABSTRACT

Bolivia - Tibet of the South America

The Republic of Bolivia is a country that boasts not only of its long history dating back to the precolumbian era, but also beautiful countryside and very interesting contemporary political and economic developments. Interesting history and remarkable natural attractions will certainly not disappoint any visitor. Most tourist routes focus on the northern part of the country with its largest city, La Paz, and the nearby provincial monument of Tiwanaku. Usually, the trip is complemented by a visit to Copacabana on the shores of Lake Titicaca and a lake cruise to the nearby islands Isla del Sol and Isla de la Luna.. The aim of the article is to comprehensively inform not only about this land-locked South American country, but also to offer several sites that should not be left out when visiting Bolivia.

Keywords: Bolivia, geography of tourism, tourist attractions, The Incas.

V Novem svetu (Amerika) se med 32. (na zahodu) in 26. (na vzhodu) stopinjo severne zemljepisne širine ter 54. stopinjo južne zemljepisne širine na 16 odstotkih svetovnega kopna razteza območje, ki so ga kolonizirali Evropejci s Pirenejskega polotoka – Španci in Portugalci. Območje med rekama Rio Grande del Norte na severu in Ognjeno zemljo na jugu so Francozi poimenovali Latinska Amerika. Od obdobja kolonizacije, ki je potekala med letoma 1492 in 1550 in povzročila propad obstoječih indijanskih imperijev ter praktično uničenje avtohtonega prebivalstva na obsežnih območjih, je minilo že veliko časa. Ekspanzionistični kolonialni sistem je skupaj z izkoriščanjem poceni delovne sile in bogatih naravnih virov med letoma 1550 in 1780 v oddaljeni Evropi omogočil nastanek kolonialnih velesil. Kriza kolonialnega sistema je v letih 1780–1826 avtohtone prebivalce spodbudila, da so se poskušali znebiti nadvlade evropskih držav (Adams 1959), kar jim je leta 1825 tudi uspelo (medmrežje 5).

Avtorja besedila in fotografij:

JÁN VESELOVSKÝ, doktor

naravoslovnih znanosti in teologije

Oddelek za turizem

Fakultete za srednjeevropske študije

Univerze Konstantina Filozofa v Nitri,
Slovaška

E-pošta: jveselovsky@ukf.sk

PETR CHALUPA, Prof., doktor filozofije

Katedra za turistične dejavnosti

Visoke politehnične šole v Jihlavi, Češka

E-pošta: chalupapet@seznam.cz

COBISS 1.04 strokovni članek

Bolivija, ki je velika kot Francija in Španija skupaj, je ena od dveh celinskih držav južnoameriške celine. Zaradi svoje oddaljenosti in svojske terenske morfologije s hladnimi gorovji si kljub vročim in namočenim tropskim nižavjem oznako *Tibet Južne Amerike* resnično zasluži. Naravne razmere bi sicer omogočale razvoj turizma, vendar turistična infrastruktura zaenkrat še ni na primerni ravni, kar pa se utegne v prihodnosti spremeniti, saj Bolivija privlači čedalje več tujih turistov.

Zgodovinski razvoj

Na ozemlju Bolivije so se že v drugem stoletju pr. n. št. začele razvijati kulture avtohtonih Indijancev. Prva med njimi je bila kultura Tiwanaku (Tihuanaco), za njo sta se razvili kultura Ajmarov in kultura Inkov, ki se je ohranila vse do prihoda Evropejcev. Španci so postopoma zavladali v obliki centraliziranega imperija, njihov interes za to območje pa se je še povečal po odkritju nahajališč srebra v Potosíju. Leta 1809 je proti španski nadvladi izbruhnil kreolski upor, ki ga je vodil Antonio José Sucre, leta 1824 pa je bilo bolivijsko ozemlje ločeno od španske krone. Novonastala država Bolivija je dobila ime po junaku boja za neodvisnost, Venezuelcu Simónu Bolívarju. Prvi predsednik je postal sam Simón Bolívar, drugi je bil Sucre. V letih 1836–1839 je bila Bolivija del Perusko-bolivijske konfederacije, ki je v vojni s Čilom razpadla. Čile je obe države zasedel, zato sta izgubili nekaj svojega ozemlja. Bolivija je bila prikraššana za puščavo Atakama s slanimi jezери in tako tudi za edini dostop do morja (Burland 1975).

V zadnjem desetletju prejšnjega stoletja je Bolivija začela z demokratizacijo, s čimer je želela odpraviti nesorazmerje med bogatim vzhodnim delom države in revnim zahodnim delom. Od leta 2006, ko je predsednik postal domorodec iz gorskega ljudstva Ajmara Juan Evo Morales iz Isallave v departmaju Oruro, se je proces pospešil. Po prihodu na oblast je nacionaliziral vse naftne družbe,

da bi preprečil njihov prenos v roke tujih vlagateljev. Prav tako je odkrito nasprotoval Združenim državam Amerike in začel tesno sodelovati z venezuelskim predsednikom Hugom Chavezom in kubanskim Fidelom Castrom. Bolivija je postala članica gospodarske organizacije ALBA, ki jo poleg nje sestavljajo še Kuba, Venezuela, Ekvador in Dominikanska republika. ALBA je ustanovila lastno banko Banco Sur, saj se trudi, da bi bila neodvisna od Svetovne banke in Mednarodnega denarnega sklada, prizadeva pa si tudi za gospodarsko sodelovanje brez vpliva Združenih držav (Chalupa in Hübelová 2009).

Morales je državljane navduševal tako s podporo domorodcem kot z nasprotovanjem Združenim državam. Zavzemal se je za ponovno legalizacijo gojenja koke, ki je bilo zaradi pritiskov ZDA leta 1988 prepovedano. Leta 2009 je bolivijski predsednik na konferenci na Dunaju, kate- re cilj naj bi bil povezati mednarodna prizadevanja v boju proti drogam, postal slaven s tem, ko je protestiral z žvečenjem listov koke. Trdil je, da je žvečenje koke del bolivijske kulturne in nacionalne tradicije, ki nima nič skupnega s proizvodnjo kokaina. Morales je z rudarjenjem mineralnih surovin prihodke države povečal za 40 %. Vlagal je v izobraževanje, bivanje in zdravstveno varstvo, vključno z gradnjo bolnišnic. Nova ustava iz leta 2009 mu je omogočila ponovitev predsedniškega mandata. Leta 2019 se je za predsedniški položaj potegoval že četrtič, vendar je novembra leta 2019 zaradi očitkov o nepoštenih volitvah odstopil.

Družbenogeografske značilnosti

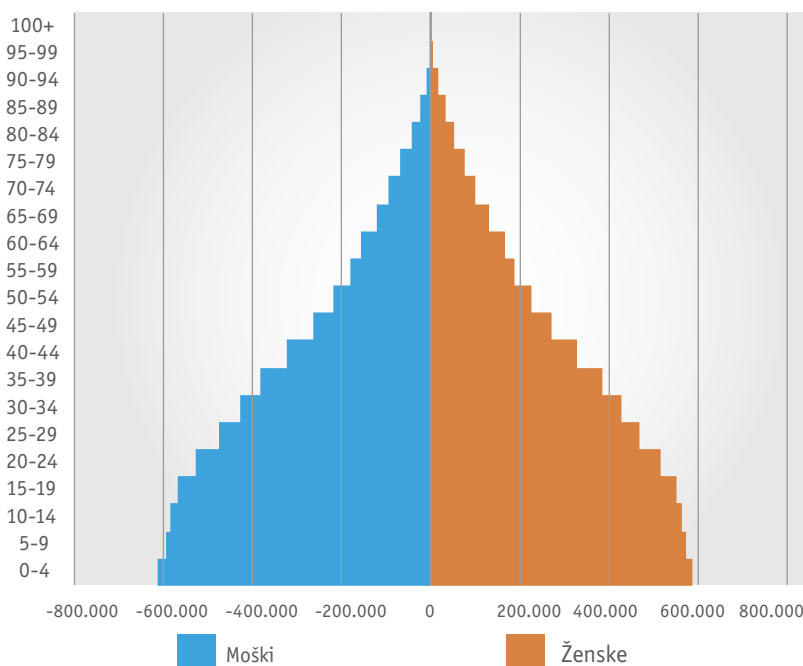
V Boliviji s površino 1.098.580 km² prebiva 11,8 milijonov prebivalcev. Njeno veliko ozemlje in majhna gostota poselitve (približno 11 prebivalcev na 100 km²) jo uvrščata med redko poseljene države. Največ prebivalcev (približno 61 %) je v starostni skupini od 15 do 64. let. Mlajših od 15 let je 33 %. Delež belega prebivalstva je okrog 15 %, ostali so Indijanci in mešanci. V petih največjih mestih živi približno 4 milijone prebivalcev. Največje mestno območje je La Paz-El Alto z več kot 1,6 milijona prebivalcev, veliki mesti sta še Santa Cruz in Cochabamba. Stopnja urbanizacije dosega 64 % in se nenehno povečuje (medmrežje 7).

Kot navajajo Chalupa, Némethová in Hübelová (2008), ima indijan-

sko prebivalstvo nizek življenjski standard – 64 % pripadnikov živi v absolutni revščini. To se kaže tudi v pričakovani življenjski dobi, ki je za moške le 57 let, za ženske pa 61. Obvezno šolanje v starosti od 6 do 13 let opravi 81 % otrok, približno tretjina jih nadaljuje izobraževanje v srednjih šolah, visoke šole pa v starosti od 18 do 24 let obiskuje le 23 % mladih. Po uradnih virih je imela Bolivija leta 2017 najnižjo stopnjo brezposelnosti v Latinski Ameriki, vsega 4,5 % (medmrežje 7).

Najštevilčnejši etnični skupini indijanskega prebivalstva sta Ajmara in Kečua. V vzhodnem delu države je še precej drugih indijanskih etničnih skupin, v bližini meje s Paragvajem na primer Gvarani. Potomci evropskih priseljencev živijo večinoma v velikih mestih (Chalupa 2014).

Slika 1: Starostna piramida prebivalstva Bolivije (medmrežje 3).

Bolivija kljub znatnemu rudnemu bogastvu spada med gospodarsko manj razvite države. Še vedno obstajajo območja brez elektrike. Težave so tudi z oskrbo večjih mest s pitno vodo, kanalizacijo in čiščenjem odpadkov. Gospodarsko središče je mesto Santa Cruz de la Sierra v vzhodnem delu države. Sledita mesti La Paz-El Alto in Cochabamba. Zemeljski plin je Glavni temelj bolivijskega gospodarstva so zaloge zemeljskega plina, saj ta zagotavlja 50 % vrednosti izvoza države; glavna nahajališča so v najmanjšem departmaju Tarija. Središči pridobivanja mineralnih surovin sta andska departmaja Potosí in Oruro (medmrežje 1).

Prometne povezave v Boliviji so nezadostne in zastarele. Hrbtenica cestnega omrežja je Panameriška avtocesta iz mesteca Desaguadero na meji s Perujem, speljana prek La Paza, Orura in Potosija do mesta Villazón na meji z Argentino. Preostale ceste, asfaltiranih je le 10 000 km, so slabo vzdrževane. Do tihoceanske obale vodita železniški progi iz Uyuniya v Antofagasto in iz La Paza v Arico. Preostalo železniško omrežje, ki sicer razmeroma dobro pokriva ozemlje države, je zastarelo. Največje mednarodno letališče je El Alto v La Pazu (Bates 1975). Redni vodni promet poteka po jezeru Titikaka, ki si ga Bolivija deli s Perujem in kjer je tudi linija med mestoma Guaquí v Boliviji in Puno v Peruju. Titikaka s površino 8562 km² in prostornino vode 893 km³ je največje jezero v Južni Ameriki. Nastalo je v tektonski udorini. Dolgo je 204 km in široko 65 km, njegova gladina je na nadmorski višini 3812 m.

Preglednica 1: Število tujih turistov v hotelih in podobnih obratih po celinah in državah (medmrežje 6).

	2016	2017	2018	delež 2018 (%)	sprememba 2018/2017 (%)
skupaj	584.449	604.389	607.564	100,00	0,53
Afrika	1487	1539	1 547	0,25	0,52
Amerike	379.173	390.544	392.666	64,63	0,54
Severna Amerika	71.925	74.109	74.499	12,26	0,53
Kanada	13.184	13.865	13.918	2,29	0,38
Mehika	7356	7586	7616	1,25	0,40
Združene države Amerike	51.385	52.658	52.965	8,72	0,58
Južna Amerika	297.559	306.320	308.019	50,70	0,55
Argentina	72.082	73.525	73.951	12,17	0,58
Brazilija	43.145	44.471	44.782	7,37	0,70
Čile	35.973	36.736	36.929	6,08	0,53
Kolumbija	13.574	13.936	13.998	2,30	0,44
Ekvador	7466	7662	7687	1,27	0,33
Paragvaj	6635	7012	7019	1,16	0,10
Peru	107.003	110.879	111.490	18,35	0,55
Urugvaj	4297	4538	4547	0,75	0,20
Venezuela	7384	7561	7616	1,25	0,73
Srednja Amerika	9689	10.115	10.148	1,67	0,33
Japonska in Oceanija	29.247	30.016	30.180	4,97	0,55
Japonska	7874	8276	8329	1,37	0,64
Oceanija	21.373	21.740	21.851	3,60	0,51
Evropa	174.542	182.290	183.171	30,15	0,48
Severna Evropa	3629	3913	3949	0,65	0,92
Južna Evropa	31.740	33.574	33.750	5,55	0,52
Italija	11.268	11.626	11.671	1,92	0,39
Španija	20.472	21.948	22.079	3,63	0,60
Zahodna Evropa	102.585	106.613	107.157	17,64	0,51
Francija	31.675	32.893	33.083	5,45	0,58
Nemčija	27.738	28.604	28.737	4,73	0,46
Nizozemska	8922	9361	9390	1,55	0,31
Švica	9486	9983	10.055	1,65	0,72
Združeno kraljestvo	24.764	25.772	25.892	4,26	0,47
ostala Evropa	26.046	27.279	27.366	4,50	0,32
Izrael	10.542	10.911	10.949	1,80	0,35

Od bolivijskega romarskega središča, mesta Copacabana, lahko jezeru z najvišje ležečim ladijskim prevozom na svetu odplujete na otoka Isla del Sol ('Otok Sonca') in Isla de la Luna ('Otok Lune'). Turizem se je začel razvijati šele v devetdesetih letih prejšnjega stoletja. (Short 1994).

Naravnogeografske značilnosti

Pestra morfologija se odraža v zelo raznoliki naravi. Verjetno je težko najti kako drugo državo, ki ima na svojem ozemlju kraje s tako različno nadmorsko višino. Dovolj je že, če primerjamo ledeniško goro Nevado del Illimani (6830 m) v bližini La Paza z najnižjo točko v bližini reke Paragvaj, ki je le 90 m nad morsko gladino. Na zahodu prevladujejo visoke gore, na vzhodu pa je nižinska tropska Amazonija z velikimi rekami in aluvialno ravnino Gran Chaco.

Slika 3: Altiplano s čredami lam (foto: Petr Chalupa).

Ozemlje s polsušnim do sušnim podnebjem je prekrito z redkim sušnim subtropskim gozdom, ki prehaja v

savane in mokrišča. Bolivijski Andi so razdeljeni na Zahodno in Vzhodno Kordiljero (medmrežje 2).

Slika 4: Altiplanska vas (foto: Petr Chalupa).

Slika 5: S kaktusi porasel otok Incahuasi nad solno ravnico Salar de Uyuni (foto: Ján Veselovský).

Altiplano, ki se razprostira na nadmorski višini med 3600 in 3800 m, je prostrano območje med gorskimi vrhovi z najvišjimi ledeniški vrhovi (Nevado Sajama 6542 m, Nevado Illimani 6462 m in Illampu 6368 m). Na jugu so solne ravnice (salares), med katerimi je tudi največja tovrstna ravnica na svetu Salar de Uyuni. S površino 10.582 km² je približno 25-krat večja od Bonneville Salt Flats v ameriški zvezni državi Utah (Bičík 1997).

Bolivijski »naj«

Do sredine prejšnjega stoletja je bila Bolivija povsem nezanimiva za tuje turiste. Dobro ohranjena raznolika narava, možnosti ribolova, lova, gornišтва in gorskega pohodništva,

izjemni arhitekturni spomeniki, ohranjena in živahna folklor ter bogata tradicija avtohtonih ljudstev pa v zadnjih desetletjih privabljajo čedalje več tujih obiskovalcev. Domov se vračajo polni vtisov in so prepričani, da je Bolivija ena od najbolj zanimivih držav na svetu.

Ko smo želeli napisati najljubšo potovalno frazo »*Kdor v Boliviji ni videl ..., v Boliviji ni bil*«, smo zaman iskali glavni bolivijski popotniški »naj«. Zato smo se odločili, da v drugem delu članka priporočimo nekaj mest, območij, poti, ki si jih je v Boliviji vsakor vredno ogledati. Izpostavljamo mesto Uyuni s pokopališčem lokomotiv in solno ravnico Salar de Uyuni, mesto Potosí z možnostjo izkopavanja

rude v tamkajšnjih rudnikih srebra, treking po Ruta del Che okrog La Higuere, kjer je bil pred dobrega pol stoletja umorjen argentinski revolucionar Che – Ernesto Guevara de la Serna (1928–1967), zgodovinski spomenik Tiwanaku ter potepanje po Altiplanu do jezer s tisočnimi rožnatimi flamingi, gejzirji in vročimi izviri, pa tudi obisk največjega mesta La Paz.

Uyuni in Salar de Uyuni

Solna ravnica je bila pred približno 40.000 leti del velikega prazgodovinskega jezera, katerega ostanki so jezera Poopó in Uru Uru ter solni ravnici Salar de Coipasa in Salar de Uyuni. Turisti se po tem ogromnem območju brez obzorja premikajo s terenskimi vozili, večina pa se jih ne

pozabi ustaviti v solinskem hotelu, ki je zdaj preurejen v muzej. Od 10 milijard ton z litijem bogate soli, ki je nakopičena tukaj, je družba Colchani letno izkoristi približno 25.000 ton. Solne zaloge vsebujejo neverjetnih 50 do 70 % svetovnih zalog litija. Izhodišče za vožnjo po solni ravnini je mesto Uyuni. Njegova največja privlačnost je »pokopališče lokomotiv«, kjer je na ogled več deset odsluženih lokomotiv.

Potosí in gora Cerro Rico

Potosí je mesto, ki se je nekoč imenovalo Villa Imperial de Potosí in se razprostira na nadmorski višini od 3900 do 4090 m. Velja za najvišje ležeče samostojno mesto na svetu z več kot 100.000 prebivalci (El Alto, ki je predmestje La Paza, je namreč

še višje). V 18. stoletju je zaradi pridobivanja srebra postalo največje in najbogatejše mesto na južni polobli. Rudarjenje na tem območju se je začelo po najdbi srebrne žile, ki jo je leta 1544 odkril perujski Indijanec Diego Huallpa, ko je svoje lame pasel blizu gore, ki se v kečvanskem jeziku imenuje P'utuqsi urqu. Leta 1545 so tu začeli rudariti Španci in goro po špansko poimenovali Cerro Rico v pomenu 'Bogata gora' (Murphy 2002).

V tridesetih letih prejšnjega stoletja je tukaj živelo več kot 120.000 prebivalcev. V mestu so velike cerkve, kovnica in samostan, zato je bilo leta 1987 vpisano na UNESCO-v seznam svetovne dediščine. Na tržnici lahko turist kupi alkohol (96 %),

koko in dinamit. Tako opremljen se v potovalni agenciji preobleče v rudarsko opremo in se oborožen s čelado z žarometom skupaj z vodnikom spusti v rudnik. Rudarjem, ki delajo tukaj, izroči alkohol, koko in dinamit, včasih pa se tudi po kolenih lahko plazi po labirintu hodnikov. Rudarji si v nepredstavljeni vročini globokega rudnika na nadmorski višini približno štiri tisoč metrov z izhlapevanjem alkohola ohladijo obraz. Žvečijo koko in jo, skupaj z alkoholom, nekaj darujejo tudi kipu, zaščitniku rudnika. Ker država ne ščiti rudarjev, si zdravje in srečo zagotovijo tako, da pred keramično figuro boga – hudiča z imenom *Tata Kaj'chu*, ki ga prijateljsko kličejo *El Tío* ('stric') – ob petkih nosijo alkohol in liste koke. Cigarete, alkohol in koka pomagajo

Slika 6: Salar de Uyuni, prevoz s terenskim vozilom po plitvo preplavljenem solnem območju (foto: Ján Veselovský).

pri obvladovanju strašnih razmer v rudniku. Zjutraj si v usta dajo 15 gramov koke in jih žvečijo približno 4 do 5 ur, nato pa še 15 gramov popoldan. Tako zdržijo in delajo cel dan, ne da bi karkoli jedli.

Do sredine osemdesetih let prejšnjega stoletja je delavcem kazalo dokaj dobro. Do korenitih sprememb je prišlo, ko je leta 1985 cena surovin padla, država pa je prenehala skrbeti za rudarje. Delo v rudnikih še vedno ni urejeno; namesto da bi se otroci šolali, delajo skupaj s starši tudi po več dni zapored in to z zelo primitivnimi orodji. Povprečni zaslužek na osebo se giblje le med 40 in 60 boliviánov na dan (od 5 do 8 evrov). Temperatura v rudnikih lahko doseže do 45 °C, rudarji vdihavajo kremenčev prah, acetilensko paro, detonacijske

pline in azbest. Zaradi silikoze večina rudarjev umre že po desetih do petnajstih letih dela. Cerro Rico, gora, ki daje in jemlje, je vzela že ogromno življenj.

Rute del Che

Argentince Ernesta Guevaro de la Serna se v Evropi pogosto dojema protislovno, kar je v nasprotju s splošnim pojmovanjem velike večine prebivalcev Latinske Amerike. Konec njegovega življenja lahko spoznamo, če se s terenskim vozilom odpeljemo iz Santa Cruza prek naselja Vallegrande do začetka tako imenovane *Rute del Che* ('Chejeva pot'). Po njej prispemo v vas La Higuera. Leta 1967 se je Ernesto Guevara v družbi partizanov skrival blizu te vasi, v soteski Churo, kjer ga je bolivijska vojska ranila in zatem tudi ubila.

Telo revolucionarja so s helikopterjem odpeljali v bolnišnico v naselju Vallegrande, kjer so mu amputirali roke in jih poslali na Kubo. Telo so nato skrivaj pokopali pod pristajalno stezo lokalnega letališča, leta 1996 pa so bili njegovi ostanki odpeljani na Kubo in skupaj s pobitimi tovariši pokopani v mavzoleju v Santa Klari. V La Higuera so majhen muzej z okrvavljenimi oblačili, dva njegova kipa in nov zdravstveni center, kjer delajo kubanski zdravniki.

Tiwanaku

Podobno kot večina južnoameriških predinkovskih civilizacij je Tiwanaku dosegel visoko raven v keramiki, za sabo pa zapustil kamnite monolite, za katere se znanstveniki še vedno niso zedinili, kakšen je bil njihov dejanski namen. Monoliti so nastajali

Slika 7: Nekdanji hotel, zdaj muzej sredi solne ravnice Salar de Uyuni (foto: Ján Veselovský).

Slika 8: Pokopališče lokomotiv v mestu Uyuni (foto: Ján Veselovský).

Slika 9: Gora Cerro Rico nad mestom Potosi (foto: Petr Chalupa).

Slika 11: Observatorij na obali jezera Titikaka, v bližini Copacabane (foto: Petr Chalupa).

predvsem v obdobju Tiwanaku IV (med letoma 300 in 700). Tamkajšnji Indijanci so se s keramiko ukvarjali že od nekdaj, njene značilnosti pa so se sčasoma spreminjale. Za obdobje Tiwanaku I je bila značilna barvna keramika, za Tiwanaku II (od 400 pr. n. št. do 0) so bile značilne velike posode. Tiwanaku III (od 0 do 300) je imelo tribarvno keramiko, okrašeno z živalskimi podobami. Na keramiko obdobja Tiwanaku IV je močno vplivala vključitev dekorativnih linij človeškega telesa. Keramika je v obdobju Tiwanaku V (od 700 do 1200) je keramika stagnirala, nakar je začela nazadovati in se niso več pojavile nobene pomembne nove prvine (Gardner in sodelavci 1993).

Slika 12: Jezero Laguna Verde z ognjenikom Licancabur v ozadju (foto: Ján Veselovský).

Slika 13: Čilski plamenci (*Phoenicopaterus chilensis*) v plitvini jezera Laguna Blanca(foto: Petr Chalupa).

Slika 14: La Paz – hiše iz doline segajo po pobočju navzgor vse do zgornjega dela mesta, imenovanega El Alto (foto: Petr Chalupa).

Zdaj je Tiwanaku samo še senca svoje podobe iz časa največje slave. Najdeno zlato so Španci pozneje odpeljali, večino keramike so na mestu uničili verski fanatiki, kamniti bloki so bili uporabljeni za gradnjo v vasi Tiwanaku in železniške proge proti La Pazu. Predkolumbovsko arheološko najdišče, ki velja za eno najpomembnejših južnoameriških znamenitosti, je od leta 2000 na UNESCO-vem seznamu svetovne dediščine. Arheološko lokacijo Tiwanaku sestavljajo podzemni tempelj, tempelj Kalasasaya, piramide Akapana in Puma punku ('Pumina vrata') (Coe, Snow in Benson 1997).

Altiplano in jezera

Obe andski gorovji, tako Zahodna Kordiljera kot Kordiljera Real s številnimi aktivnimi ognjeniki omejujeta planoto Altiplano s površino 170.000 km², ki se razprostira na nadmorski višini od 3600 do 3800 m. Na severu Altiplana je tudi jezero Titikaka, ki si ga delita Bolivija in Peru. V osrednjem delu sta jezera Poopó in Coipasa, na jugu pa, med drugimi privlačni jezera

Laguna Verde ('Zeleno jezero') in Laguna Blanca ('Belo jezero'). Dvodavno slano jezero Laguna Verde s površino 5,2 km² je tako kot vsa druga takajšnja jezera brezodtočno. Leži pod ognjenikom Licancabur (5920 m), v najjužnejšem delu narodnega rezervata Eduardo Avaroa. Značilna barva jezera je posledica visoke vsebnosti mineralov, njen odtenek (od svetlo turkizne do temno zelene) pa je odvisen od jakosti vetra in posledičnega vrtnčenja sedimentov. Na sosednjem jezeru Laguna Blanca, ki ima drugačno kemično sestavo (Lehárová 1995), domuje na tisoče plamencev.

La Paz

La Paz je ena od dveh bolivijskih »prestonic«. V v njem ima sedež vlada, sedež sodne veje oblasti pa je v Sucreju, ki velja za ustavno glavno mesto. To pa ni preprečilo La Pazu, da bi ohranil status najvišje ležeče metropole na svetu. Središče mesta je trg Murillo, ki ga omejujejo predsvetniška palača, stavba narodnega kongresa in bazilika Naše ljube Gospe iz 19. stoletja. Neda-

leč stran je cerkev sv. Frančiška iz 18. stoletja, dobro ohranjen primer bolivijske kolonialne arhitekture. Glavna lapaška turistična privlačnost je Mercado de las Brujas ('Trg čarovnic'), kjer med drugim lahko kupite različne čarobne amulete za dolgo življenje, eliksirje za večno ljubezen, živalska trupla, srebrne okraske in figure vaših sovražnikov.

Zaključek

Mesto Uyuni s pokopališčem lokomotiv, solna ravnica Salar de Uyuni, mesto Potosí z možnostjo izkopavanja rude v rudnikih srebra, Ruta del Che v bližini La Higuere, zgodovinski spomenik Tiwanaku, Altiplano z jezeri in najvišje ležeče glavno mesto na svetu La Paz so le glavne destinacije, ki bi se po našem mnenju morale znajti na seznamu ogledov ob obisku Bolivije. Kljub zgodnji fazi razvoja turizma Bolivija s svojo pestro zgodovino in raznoliko naravo postaja turistično čedalje bolj privlačna država, ki si zaradi svojiske planotaste lege velikega dela ozemlja vsekakor zasluži ime Tibet Južne Amerike.

Viri in literatura

1. Adams, R. N. A. 1959: Community in the Andes. Seattle.
2. Bates, M. 1975: Jižní Amerika. Artia. Praha.
3. Bičík, I. 1997: Latinská Amerika. Geografické rozhledy 6-4.
4. Burland, C. A. 1975: Amerika před Kolumbem. Orbis. Praha.
5. Coe, M., Snow, D., Benson, E. 1997: Svět předkolumbovské Ameriky. Knižní klub. Praha.
6. Gardner, P., Scott, A., Rohan, S., Shackleton, A. 1993: Encyklopedie–Zeměpis světa. Praha.
7. Chalupa, P., Némethová, J., Hübelová, D. 2008: Geografia Ameriky. Visokoškolský učebník. Nitra.
8. Chalupa, P. 2014: Latinská Amerika se mění. Geografie 22.
9. Chalupa, P., Hübelová, D. 2006: Kam kráčíš, Latinská Ameriko? Geografia, časopis pre základné, stredné a vysoké školy 14-1.
10. Lehárová, D. 1995: Atlas panenských míst. Knižní klub. Praha.
11. Medmrežje 1: https://en.wikipedia.org/wiki/Economy_of_Bolivia (21. 4. 2020).
12. Medmrežje 2: https://en.wikipedia.org/wiki/Geography_of_Bolivia (21. 4. 2020).
13. Medmrežje 3: <https://www.bcb.gob.bo> (11. 6. 2019).
14. Medmrežje 4: <https://www.businessinfo.cz/cs/clanky/bolivie-zakladni-charakteristikateritoria-18878.html> (11. 6. 2019).
15. Medmrežje 5: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/bl.html> (21. 4. 2020).
16. Medmrežje 6: <https://www.e-unwto.org/doi/suppl/10.5555/unwto/tf0068010020142018201911> (21. 4. 2020).
17. Medmrežje 7: <https://www.ine.gob.bo/> (21. 4. 2020).
18. Medmrežje 8: <https://www.mzv.sk/documents/750637/620840/Bol%C3%ADvia+-+ekonomick%C3%B3riu+2018> (11. 6. 2019).
19. Murphy, A. 2002: Bolivia Handbook. Footprint, 3rd Edition.
20. Short, R. J. 1994: Lidská sídla. Nakladatelský dům OP. Praha.